

VLAĐKA SACKÁ

POŠLI SVÍCI PO ŘECE

Pošli svíci po řece

Vyšlo také v tištěné verzi

Vlad'ka Sacká

Pošli svíci po řece – e-kniha
Copyright © Fortuna Libri, 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

VLAĐKA SACKÁ

POŠLI SVÍCI PO ŘECE

Copyright © Vladislava Sacká, 2022
Cover design © Francesca Spinelli, 2022
Cover illustration © Shutterstock: Macrovector,
cloverlittleworld

Vydalo nakladatelství Fortuna Libri Publishing,
Praha 2022.
www.fortunalibri.cz

Odpovědná redaktorka Alena Jíchová
Odpovědná korektorka Lucie Bednářová

První vydání

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být reprodukována,
ukládána do informačních systémů nebo rozšiřována
jakýmkoli způsobem, ať už elektronicky, mechanicky,
fotografickou cestou nebo jinými prostředky
bez souhlasu majitele práv.

ISBN tištěné verze 978-80-7546-388-3
ISBN e-knihy 978-80-7546-451-4 (1. zveřejnění, 2022) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-7546-452-1 (1. zveřejnění, 2022) (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-7546-453-8 (1. zveřejnění, 2022) (ePDF)

1.

„Ale do pi...!“

Zbytek už neslyšela, někdo ji strhnul k zadní zdi zastávky a pak vše zaniklo v obrovské ráně, skřípění plechů a tříštění skla. Anetě zalehlo v uších, instinktivně se přikrčila a kryla si hlavu. Už bylo ale po všem. Nebo to zrovna začínalo.

Podívala se na Romáka, který jí ještě drtil paži. Zнала ho a často jej tady potkávala, dělal u technických služeb a jezdil z téhle zastávky domů každý den, obvykle stejně jako ona. Někdy si postěžoval na počasí nebo na zpoždění trolejbusu, příležitostně prohodili pár zdvořilostních frází. Nejspíš jí právě zachránil život.

„Dobry?“ zeptal se, vyjukaný stejně jako ona.

„Jo, já myslím, že jo.“ Zvonilo jí v uších a třásla se jí kolena, ale jinak byla celá.

Vykoukli a hned uviděli, co způsobilo ten šílený hluk. Prakticky hned u zastávky se srazily dva automobily. Jednomu z nich, černému Passatu, vystřelil motor z kapoty ven a téměř podsekl sloup veřejného osvětlení, který stál metr od nich. Lidé už se sbíhali a vzduch byl cítit spáleninou. Viděla kouř a na čelním skle Passatu spoustu krve. Racionální část Anety

věděla, že má zavolat záchranku, hasiče. Ale jen stála a zírala v naprostém šoku. To auto mohlo skončit v nich. Stačil jen kousínek.

Z dálky se ozvaly sirény.

Sice to nevěděla, jen tušila, ale pro řidiče Passatu bylo už pozdě.

„Myslím, že ti prospěje změna. Jseš strašně bledá. Hele, ty už zas kouříš?“

Byla to ostuda, popustit uzdu zlozvyku zrovna takhle v bytě. Navíc když na každém rohu visí letáky osvětové kampaně hlásající, že *in* je nekouřit. Aneta si však dnes ke Skype rozhovoru s dalekou Asií nalila sklenku bílého a zapálila si. Bylo jí ukradené, co je a není v módě, protože potřebovala svou chvilku. Po dnešním zážitku se jí ještě dlouho trásly ruce a tušila, že se pár dní klidně nevyspí.

„Nikoho tím neobtěžuju,“ pokrčila rameny ledabyle. Nebyla to tak úplně pravda, protože obtěžovala sama sebe. Neměla ráda cigaretový kouř, po němž sama sobě páchla. Označovala se za podivný poddruh kuřáka, který sebou skrytě pohrdá. Po každém hřebíku si vydrhla ruce i obličej a znechuceně čichala k dlouhým tmavě hnědým vlasům.

„Mě to obtěžuje. Víš, že přestávám.“

Ano, věděla, že její dlouholetá kamarádka Marta zahajuje abstinenci každý rok na jaře. Obvykle ale už po měsíci dospěla k závěru, že planeta nějaký ten vyšší podíl emisí ještě snese a co je zauzené, má delší trvanlivost. Udila se důkladně, obvykle tak jednou krabičkou denně, ale dělala to s takovým šarmem a elegancí, že se na ni nešlo zlobit, pokud jste nebyli

militantní nekuřák, nebo hůř – vyléčený kuřák. Chyběla jí už jen prvorepubliková špička a péřové boa.

„Navíc je na pití nějak brzo, ne?“

„No, u vás ne! O kolik jste napřed? O pět šest hodin?“ za-protestovala Aneta a upila ze sklenice. Vietnam byl pro ni v tu chvíli tak daleko jako příští Vánoce a za okny začínala řádit jarní bouřka, po které se vždycky krásně vyčistil vzduch. „Právě proto piju s tebou, u vás už je večer, takže je to společensky přípustné.“

„Úplně vidím ty zdravotní benefity, ty bledule. Tyhle moudra tě napadaj samy od sebe, nebo je odněkud čteš? Prosím tě, všechno platí, napevno přiletíš, jo? Nechcu slyšet žádný vyhovorky na poslední chvíli!“

Proboha. Fakt se to děje?

Pořád nechápala, že se k tomu nakonec vybičovala. Na jednu stranu to byl splněný sen, vydat se do exotiky za dobrodružstvím. Na druhou stranu ale i zhmotněná noční můra. Podívala se na dva prázdné kufry nachystané v rohu obývacího pokoje. Koupila je – jaká ironie – ve vietnamském krámě.

„Jasně, už za týden mě tam máš. Vůbec mi to nepřipomínej, budu si muset obstarat sedativa.“

„Zlato, letecká přeprava patří statisticky k těm nejbezpečnějším. Věř mi, já už se něco nalítala. Počítej prostě s tím, že to bude dlouhý.“

„Jo, ta cesta... asi dvacet hodin, že? A to do toho nepočítám z Ostravy na Václava Havla, kam se budu muset dohrabat.“ Dobře, v tom trochu přeháněla, protože se jeden z jejích dlouholetých přátel přechoťně nabídl, že ji do hlavního města svezou svojí dodávkou.

„Neměla ses stěhovat z Prahy, bylo by to blíž. Hele, musíš myslet pozitivně, na konci cesty tě čekaj písečný pláže, koktejly, levný nákupy a výborný jídlo.“ Marta zněla trochu jako pracovnice cestovní kanceláře Asia Travel.

„Chceš tím říct smog, hluk, turistické přírážky a střevní obtíže. A odčervování. Na červíky bych málem zapomněla.“

Marta se na obrazovce zlomyslně šklebila. „Děvče, máš moc dobrou paměť, k vlastní škodě. Přestaň to dramatizovat, Vietnam se ti bude líbit.“

„*Tobě se nelíbí*, tak co to na mě zkoušíš?“ Aneta pomalu vydechovala cigaretový kouř a přemýšlela, co nízká cena tamních cigaret provede s jejím zlozvykem. *Otrava nikotinem, jako epitaf dobrý.*

„To není pravda. Alespoň ne *úplná* pravda. Ale ten lék na střevní obtíže, jak tomu elegantně říkáš, si vem s sebou, ten se ti hodit bude. A taky mi krabku příber.“

„Já tě nenávidím,“ usmála se Aneta sladce. „A proto se tě celý týden budu vyptávat a budu tě otravovat s každým možným detailem ohledně cesty. Což mi připomíná...“

Aneta popadla ze stolu blok, na kterém už měla předlouhý „*nezapomeň*“ seznam a připsala na něj další položku – cestovní pojištění. „Čert aby se v těch pojistkách vyznal. A pak si stejně něco najdou, aby tě nemuseli vyplatit, jsou to vyhozené peníze.“

„Já to беру spíš jako karmickou pojistku, víš. Kdybych nebyla pojištěná, určitě se cestou něco podělá. Jak se pojistíš, můžeš všechny kalamity pustit z hlavy, v přímé úměře s tím, kolik jsi jim zaplatila. Je to recept osvědčený mnoha a mnoha lety na cestách.“

„Nevím, jak tvoje karma, ale moje má se mnou asi spoustu

nechutného vyřizování,“ zabručela Aneta a zapálila si další cigaretu. Tentokrát už se Marta nesmála, tvářila se přinejmenším znepokojeně.

„Holka, fakt je všechno v pohodě? Neříkej mi, že tě ta cesta tak nervuje? Jseš zelená jak sedma. Svěř se tetě.“ Způsob, jakým Marta mnohdy vklouzla do střevíců starostlivé mámy, protože sama už byla matkou dvou dospělých dětí, byl úsměvný a Aneta věděla, že si v tom nedokáže pomoci, dělávala to často. Nemohla se na ni zlobit.

Rozhodla se o svém dnešním adrenalinovém zážitku pomlčet, nebyl důvod to víc rozmazávat. „O nic nejde. Prostě toho teď bylo trochu moc. Ale těším se, až tě uvidím a změním prostředí. Bylo to náročné období.“ Rozbolela ji hlava. „Moc srandy se mnou teď není, promiň.“

Marta mávla rukou a odněkud vyčarovala lákavě vypadající sklenici smoothie. „Jestli si myslíš, žeš byla vždycky k popukání, tak tě vyvedu z omylu. Přátelím se s tebou kvůli jiným kvalitám, než je smysl pro humor. Dobře vaříš, pečeš, k narozeninám nosíš dárky a vždycky nabídneš cígo. Kdo by se s tebou nechtěl přátelit?“

„Mám ti poslat seznam písemně?“ nadzvedla pobaveně obočí. „A jestli si myslíš, že ti tam jedu vyvařovat, tak jsi na velkém omylu.“

„Jasně, jasně, hlavně dovez chleba a Poličan. Na ty už se těším snad víc než na tebe. Bez urážky.“

Aneta se rozesmála. Za okny řádila už půl hodiny pořádná bouřka. Déšť nesmlouvavě bušil do oken, vichr cloumal okenními tabulemi a skoro cítila, jak se panelák otřásá. Větrací šachtou domu se proháněla meluzína a vyluzovala přízračné zvuky. Milovala tohle počasí celý svůj život, bouře byla

pohyb a změna, byla život, pumpovala jí do žil sílu a elán. Slunci a bezvětrí nikdy nedůvěřovala.

Pokud teď něco potřebovala, pak jiskru. Koneckonců, před pár hodinami si na smrt mohla téměř sáhnout a ten hořký pocit konečnosti se nad ní vznášel už příliš dlouho.

2.

Představa Anety o cestování letadlem byla poměrně nekomplikovaná, utvářená zkušenostmi jejích přátel, známých a příležitostným sledováním katastrofických filmů. Řada cestovatelů k celé akci přistupuje jako k velkému dobrodružství, na které se těší, létání letadlem je pro ně zábavnou součástí poznávání světa, někdy zdlouhavou či napínavou, a jindy krátkou, relaxační. Jiní zase lety letadlem berou jako praktický způsob dopravy, z něhož mají jisté obavy, ale nijak zvlášť jej vnitřně neprožívají.

Aneta sama sebe řadila do třetí skupiny volného sdružení osob, které mají z létání skutečnou hrůzu. Nikdy po něm netoužila a naopak věřila, že se mu může celoživotně vyhýbat. Pokud se někam dalo dojet vozem, sedla za volant, vytunila přehrávač oblíbenými melodiemi a túrovala motor na maximum, neměla problém dojet *kamkoliv*. Dokázala se vyspat vsedě, vykoupat v umyvadle na benzince, především ale měla pocit naprosté svobody a nezávislosti. Kouzlu létání však nepropadla, nemluvě o tom, že nevěřila ničemu, co nemohla sama řídit. A pilotům se prostě do řízení nemluví. Byla by přísahala na to, že je to ve skutečnosti trestné.

Přesto jednoho chladného jarního dopoledne na začátku dubna nasedla do letadla Českých aerolinií, připoutala se a nervózně vyčkávala na vzlet.

Nemohla se na to nijak předem připravit, s výjimkou četby Haileyho románu *Letiště*, o to nervóznější byla. Statisticky se létání řadí skutečně k nejbezpečnějším druhům dopravy, jak Anetě její dobrá přítelkyně několikrát důrazně zopakovala. Na druhou stranu, pokud již dojde k selhání, důsledky jsou nevyhnutelné a člověk má až neúměrně mnoho času na přemýšlení, než dojde neradostného konce. *Kdo má viset, ten se neutopí*, opakovala si v duchu stále dokola.

Letadlo bylo malé, dvě řady sedadel po třech křeslech, kde si nemohla ani natáhnout nohy. Bylo to vše, jen ne pohodlné. Nedokázala pochopit, že zrovna do Moskvy se letí takovou podměrečnou plechovkou, a hrozila se, že nekonečná cesta z Ruska do Vietnamu se bude odehrávat na palubě podobného prskoletu.

Na pár chvil její chmury rozehnal postarší, velmi seriózně vyhlížející muž s nesmírně draze vypadajícími brýlemi – až se podívovala, co dělá tady, v socka expresu. Usadil se na sedadle do uličky, zatímco Aneta si po Martině nadšeném přesvědčování naivně rezervovala místo u okna. Zřejmě se mu zřetelně vystresované ženy zželelo a po několika zdvořilostních frázích při čekání na vzlet začal vyprávět o četných zkušenostech s leteckou přepravou, bez zbytečného balastu, s klidem a mírně, jako když lékař promlouvá k nemocnému dítěti. Opravdu se musel do tohoto letadla zatoulat omylem. Jeho přítomnost ale byla tolik potřebným rozptýlením, když se tam tak všichni tísnili a již nebylo úniku.

Jenže pak se mezi ně usadil třetí pasažér a Anetina naděje na vcelku snesitelný let vyhasla definitivně. Kdyby ji pouze odštíhl od příjemného společníka, ale ne, bylo to ještě horší. Muž středních let a značně sešlého vzezření, který se uvelebil vedle ní, byl cítit nepříjemným, štiplavým pižmem a takřka ihned si začal olupovat kůži na ruku. Ruce už mu krvácely a pod sedadlem se tvořila našedlá hromádka. Aneta se modlila, aby jí letuška prostřednictvím tohoto pána hlavně nic nepodávala. Obrátila se k okýnku a tvářila se, že nic nevidí, ve tváři ale začala opět poněkud zelenat.

Pokud ji něco překvapilo, pak hluk, kterým letící stroj rezonoval. Rozvibroval Anetin žaludek ještě víc než nevíтанý soused, až se nebyla schopna soustředit na nic jiného, a celá cesta do Moskvy se zdála nekonečná. A to byl teprve začátek.

Letiště Šeremetěvo Anetu na první pohled ohromilo především svou velikostí. Původně nechápala, proč je mezi lety naplánovaná více než tříhodinová pauza, ale Marta vytvořila její itinerář na základě nezpochybnitelných zkušeností ostřílené veteránky mezinárodních letů, s tím nemohla polemizovat. Teď už porozuměla; moskevské letiště bylo skutečný moloch, kde se mezi některými terminály muselo přejíždět autobusem, a v tranzitním prostoru pobíhaly smečky cestujících, z nichž nejzoufaleji působili kuřáci, marně hledající místo vyhrazené pro pauzu s cigaretou. *Zcela marně.* Aneta k nim tak trochu patřila. Na pražské Ruzyni bylo alespoň za tímto účelem umístěno prosklené „akvárium“, vytapetované celkem ironicky fotografiemi z divokého pralesa, kde se měli šanci po dlouhém letu zplynovat, zatímco kolemjdoucí si na ně mohli zlomyslně ukazovat prstem. Ne tak tady. S tím nepočítala a Marta ji nevarovala. *Proč?!* Nejspíš úmyslně, aby Anetu neodradila. Ne že by

nějak trpěla nadměrnou závislostí na nikotinu, aby se jí abstinencí klepaly ruce. Nicméně ty se jí opravdu trochu třásly, a to stresem z letu, potřebovaly se nutně něčím zaměstnat.

Bez zájmu minula restaurace a jídelní kouty, prodejny s alkoholem a kosmetickými výrobky všeho druhu, nic z toho ji nelákalo. Nad hlavou jí prolétlo pár holubů; nechápala, kde se tady uvnitř vzali. Nakonec pátrání vzdala. S kabelou a palubním zavazadlem, hrozivě nevyspaná, a ještě více osamělá v davu, se rozhodla zakempovat blízko odletového gatu, aby se už nemusela znovu táhnout přeplněnými chodbami. Všechno to nicméně mělo své výhody, přešla ji chuť meditovat nad nadcházejícím letem směr daleká Asie.

Naša svůj gate, kde se stejně jako hloučky spolucestujících usadila na zem ke svým zavazadlům, a vytáhla chytrý telefon opatřený bezpečnostním sklem a pevným obalem – nenechala nic náhodě, protože zůstat na takovém výletě bez mobilu bylo to poslední, po čem teď toužila.

Ještě než na Ruzyni nastoupila do letadla, byla z ní čerstvě rozvedená žena, nic osvobozujícího v tom však nespátřovala. Nechala za sebou dobrých deset let života, všechny svoje nádeje a sny. Těžko říct, zda to byla známka klinické deprese, že ani nepřemýšlela nad tím, co bude, až se vrátí, nebo že by vůbec *měla*. Poslední rozvodové stání ji uvrhlo do míst, kde netušila, že by se mohla ocitnout, a přitom to byla ryze formální záležitost. Ale smutná, bolestná, do značné míry ponižující, když někdo, byť ne slovy, veřejně prohlásil téměř třetinu jejího dosavadního života za omyl, který se tímto oficiálně ruší. *Jedno kolo za dva litry. Na shledanou a přijďte zas.*

Nerozpakovala se přiznat si, že utekla. Utíkala tak daleko, jak to jen bylo možné. A Marta, která Anetu považovala za své třetí dítě, jí to svým pozváním umožnila.

Na chvíli přestala pročítat cestovatelské weby a myšlenkami se zatoulala ke své vlastní rodině. S otcem a matkou měla jen velmi chladný vztah, který přestal existovat úplně, když v osmnácti zvedla kotvy a odešla studovat do Prahy. Manželství jejích rodičů bylo stejné – zdvořilostní, bez úcty či intimity. Babička Kateřina to připisovala malému hrobu na místním hřbitově, který nesl označení „neznámý Vesecký“. Tam odpočíval Anetin mladší bratr, který nikdy nedostal šanci se být jedinkrát nadechnout. Někdo by řekl, že ona sama si neměla v dětství nač stěžovat, o vše bylo postaráno – měla kde bydlet, co jíst, nic jí teoreticky nescházelo. Tedy *téměř* nic. Ve skutečnosti, nebýt její milované babičky Kateřiny, chyběl by jí především cit, který by mohla přijímat i dát.

A stačí, mladá paní, přikázala si. Černé myšlenky v současné situaci byly skutečně *velký špatný*.

Kolem ní panoval čilý ruch. Vietnamské rodiny, baťůžkáři, zaměstnanci letiště a obchodní cestující, ani je všechny nedokázala zařadit. Sledovat to hemžení bylo nicméně nesmírně zajímavé samo o sobě. Místo meditací nad vlastním údělem přemítala, kam všichni ti lidé cestují, kým jsou, jaké vedou životy. Zvuky se slily do kakofonie, ne úplně příjemné, ale ani rušivé. Čas ubíhal.

Klimbala na podlaze opřená o palubní zavazadlo a silou vůle se udržovala vzhůru pročitáním aktuálních zpráv na internetu, když se dav převážně vietnamských cestujících, který

se mezitím shlukl všude kolem ní, svorně pohnul k odchodu. Překvapeně zamrkala.

A když si nebudeš jistá, sleduj Vietnamce, ozvala se někde v zákoutí její mysli Marta.

Pobrala svá zavazadla a jako vysílený tvor, reagující už pouze na světlo a bolestivý podnět, se zvedla a šourala se poslušně za nimi. *Stádní instinkt v praxi. Kam jdeš? Nevím, ale ostatní jdou taky.* Nejen Marta, ale i spisovatel Douglas Adams v jedné ze svých známých knih použil frázi, které se často držela – *když se ztratíš, sleduj někoho, kdo vypadá, že ví, kam jde.* Přínejmenším Vietnamci to evidentně věděli.

Poměrně rychle pochopila, že gate pro odlet se na poslední chvíli změnil, a nebýt informovaného davu vůbec by to ve svém stavu a rozpoložení nezaznamenala. *Díky, Marti.*

Letadlo na lince Moskva – Hanoj bylo větší než spoj z Prahy do Moskvy, ale nijak výrazně pohodlnější. Mohla letět s Emirates, jenže... *Jenže co?* Už si ani nevzpomínala, jaké výhrady proti nim měla. Možná cenu. Možná dlouhé čekání na další spoj někde v Thajsku. Mohla vinit jen nedostatek zkušeností s leteckou přepravou. Když viděla obří koráby, které nesly jméno této populární letecké společnosti, a mohla je srovnat s letkou Aeroflotu, poněkud zalitovala.

Jídlo dostala, a přestože nevařil žádný Jamie Oliver, byla spokojená. Tentokrát vedle sebe měla naštěstí i volné místo, takže se mohla na spaní trochu poskládat.

Přestože byla velmi unavená, na odpočinek hned nedošlo. Poctivě sledovala, nad kterou nebezpečnou oblastí, kde mohou letadlo sestřelit, se zrovna nachází, a přemítala, proč se ona musí složit na dvou sedadlech, zatímco maličká Vietnamka ve vedlejší řadě se natáhla přes čtyři volná sedadla

a sladce spala. *Hluk, turbulence a ona spí. Jak může?!* Očividně *ano*. Aneta zalitovala, že si nenechala napsat nějaké prášky, které by jí pomohly odebrat se spokojeně do snové říše.

Zazněl výstražný signál pro zapnutí bezpečnostních pásů a s letadlem začloubaly turbulence. Letušky poctivě obcházely sedadla a všechny upozorňovaly, že vtíravý zvuk opravdu není zbytečný šum na pozadí.

Nemohla si pomoci, ale nabyla dojmu, že některé členky palubního personálu trpí syndromem vyhoření. Ne že by se vůči ní nechovaly mile a s respektem. Ten však dle jejího názoru neprokazovaly úplně všem. Anetin dlouholetý kamarád Martin, nadšený cestovatel, který si neváhal pěšky a stopem projít takové země jako Indii nebo Pákistán, prohlásil, že čím dál od Evropy, tím *výběhovější modely* aerolinky nasazují. Zdaleka tím nemyslel jen letadla. Nejspíš nemluvil *vůbec* o strojích. Po kritickém zhodnocení situace musela Aneta uznat, že slečny z náborových plakátů to opravdu nejsou. Zato vypadaly, že by přepraly stokilového chlapa i s jednou rukou za zády. Na té myšlence bylo něco uklidňujícího.

Žádný z nabízených filmů nevypadal dostatečně zajímavě na to, aby si udržel její pozornost, a to, že mezi nimi figurovala notná dávka bijáků o terorismu, považovala vyloženě za cynismus nejtěžšího kalibru. Spánek stále nepřicházel, okolní hovory se slily v nezřetelný šum a s délkou letu jeden po druhém ustávaly. Většině z nich ani nerozuměla, zaznamenala však vietnamštinu, nějakou angličtinu, francouzštinu. Byl to hodně osamělý pocit. Čím byla starší, tím méně holdovala cestování o samotě, a pokud mohla, vždy s sebou někoho brala – kamarádku, partnera, později manžela.

Usmála se při vzpomínce na dobrodružství, která podnikala od mládí s kamarádkou Dominikou. Blondaté tornádo, které znala už od střední školy a které bylo pro každou špatnost. Mít ji teď s sebou, byla by to *jízda*. Na druhou stranu Anetin muž Radim cestování moc neholdoval a za ty roky v jejím pomyslném albu vzpomínek mnoho společných zážitků nepřišlo. Hodně toho zpočátku litovala, ale časem, když všechny její prosby a návrhy přišly nazmar, to vzdala. Nutit někoho do společných chvil nebyl její šálek čaje. Ujišťovala se, že je to vlastně v pořádku, když nechává svému partnerovi prostor, respektuje jeho *já*. Chtěla být tolerantní, až zapomněla, že tahle pila má řezat oběma směry. Teď už na tom nezáleželo. Vydala se vstříc novým zážitkům tím nejdivočejším možným způsobem a hodlala si vychutnat každou chvíli.

Někde nad Indií to její mysl i tělo bez varování vzdaly a poslední, co ještě spatřila, byly obrovské plochy malých světelných teček hluboko pod sebou, které se místy slévaly v zářivé planiny, a bledý měsíc, který vypadal tak blízko, že by se jej mohla dotknout. Bylo to překrásné.

3.

Aneta se probudila z bezesného a nepříliš vydatného spánku celá rozlámaná a lehce zmatená, než zámek zaklapnul a ona si vzpomněla, kde se zrovna nachází, a proč. Cítila se lehce zabrzděná z časového posunu, ten největší náraz však měl teprve přijít. To jí ale v danou chvíli nevadilo, protože letoun právě sestoupil níže na přistání a pod nimi se vynořily zalesněné vietnamské hory, tolik jiné oproti českým kopečkům, které znala. Úplně jí to vzalo dech. Smaragdový koberec všude kam oko dohlédlo, zalitý sluncem. Hořce zalitovala, že nemá po ruce fotoaparát a mobil musela mít vypnutý.

Netrvalo dlouho a letadlo přistávalo na letišti Nội Bài v severním Vietnamu, asi hodinu cesty od hlavního města Hanoj, jak si doma předem poctivě nastudovala. Už bylo na čase, neboť Aneta byla bolavá, promrzlá z nadměrného klimatizování a modlila se, aby už nemusela vstoupit na toalety, neboť v noci se tomu přes veškerou snahu nevyhnula a americké filmy lhaly. Nebo jsou americké aerolinky více *user friendly*. Nicméně skutečného vrcholu dosáhla i bez partnera, a to ve chvíli, kdy z kabinky vypadla a práskla dveřmi.

Stav, ve kterém zůstal vnitřek letadla, když jej pasažéři opouštěli, byl tragický a Aneta z posledních sil politovala letušky. Zřejmě proto měly celou dobu ten nešťastný, vyhořelý výraz – věděly, co je na konci štace čeká. A možná ten přežitok, potlesk na konci letu, který se rozezvučel letadlem, byl určen jim, jako povzbuzení do akce Hadr a kyblík.

Letiště bylo překvapivě čisté a vonící novotou. Anetu to docela překvapilo a poněkud se za sebe zastyděla. Fronta u kontroly cestovních pasů nebyla nijak dlouhá, takže prošla rychleji než v Praze při odbavení. Sunula se k východu pro své pečlivě zabalené zavazadlo a modlila se, aby dorazilo. Koneckonců mohlo doletět třeba na Aljašku nebo viselo někde v Karáči. Nic není nemožné. Času měla ještě dost, Marta ji měla vyzvednout přibližně za hodinu, ale musela se držet poblíž vchodu, aby se neminuly.

Jak postupně řídly davy čekajících, propadala Aneta čím dál větší beznaději. Na páse zavazadel ubývalo a své stále nezahlédla. Přitom toužila už jen po tom, aby si mohla dát sprchu, natáhnout si nohy a konečně si odpočinout. Byla si jistá, že i na pasové fotografii je cítit nevábným oděrem, který nepřerazí sebevýkonnější deodorant a vlhčený ubrousek.

Po předlouhých dvaceti napínavých minutách naplněných očekáváním a tichými modlitbami ukořistila konečně své kufry a ověšená jako hotelový portýr se vykulila ven před letiště.

V ten moment tu facku dostala naplno. Horký, vlhký vzduch byl jako mokrá hadr, který ji praštil přes obličej, až se málem zalknula. Nepodobalo se to ničemu, co kdy zažila, a v náhlém záchvatu zapochybovala, že si na to zvyknout *lze*.

„No ty kráso,“ vypadlo z ní mimoděk, když se pokoušela prodýchat pavilon Amazonie.

„Zdravím! Jste z Čech?“

Otočila se zmateně po hlase. Jediný, kdo se na ni široce usmíval, byl Vietnamec neurčitého věku, který pokuřoval nad veřejným popelníkem u dveří. Z klimatického šoku docela zapomněla i na chuť si zapálit.

„Ne, z Moravy.“ Začala zoufale pátrat po cigaretách.

Vietnamec se usmál ještě víc a natáhl k ní ruku s krabičkou marlborek. „Tady. Prosím.“

Nic neber od cizích, blesklo jí hlavou, ale to už si od nového známého nechávala připálit.

„Díky,“ odtušila vděčně. Potřebovala zklidnit notně pocuchané nervy. Známý pocit zaměstnaných rukou zafungoval jako kouzlo. Akorát v té příšerné sauně to nějak nebylo *ono*.

„Odkud přesně?“

„Z Ostravy.“

„Znám, tam bydlí bratranec s rodinou. Na dovolené?“

Nebylo nutné to moc rozpítvávat, tak přikývla. „Jo, tak nějak.“

„Je tu hrozný vedro,“ odtušil její dobrodinec. „To fakt nesnesu. Už abych byl doma v Ústí.“

Málem spolkla špačka. *Tak tohle musím někdy použít*, udělala si v duchu pomyslnou poznámku. *Tesat do kamene*.

„Ale ještě nejste na odletu?“ Česky mluvil překvapivě obstojně, takže se odvážila pustit do obsáhlejší konverzace.

„Ne,“ mávl zamítavě rukou. „Zatím ne. Dcera má přiletět z Česka na návštěvu.“ Koukl rychle na hodinky. Nejspíš byla jednou z těch, co ještě přešlapovali u výdejního pásu. Nebo z těch, co skládali na vozík hromady pečlivě zabalených krabic.

Během čekání obdržela zdrcující zprávu od Marty, že dorazí přibližně o patnáct minut později, a tak měla příležitost

seznámit se s částí životního příběhu pana Tran, kterému podle jeho vyprávění říkali taky *Libor*. K Česku choval skutečně vřelé city jako k druhému domovu, ačkoliv značnou část roku trávil v rodném Vietnamu. Musela připustit, že byl bezprostřední a zábavný společník, navíc přirozeně inteligentní, takže jí i přes šílenou únavu čas utíkal. Když nakonec s půlhodinovým zpožděním na vozovce před hlavním vchodem letiště zastavilo velké černé SUV a z něj vyběhla statná zrzka, Aneta s překvapením zjistila, že dlouhé čekání nebylo díky rozhovoru až tak bolestné.

Pan Tran jí do ruky vtiskl navštívenku s exoticky vyvedeným logem jeho podniku, nic neříkající adresou a telefonem. „Prosím, rád tě uvítám v naší restauraci. Pěkně jsme si popovídali.“

Znovu se zamyslela, kde se tak dobře naučil češtinu. V Sapě se s tím rozhodně nikdy nesetkala, pokud nešlo o mladé, kteří v Česku vyrostli a chodili do školy. Byla ale příliš vyčerpaná, aby se pídila po odpovědi. Srdečně se rozloučila a navštívenku strčila bezmyšlenkovitě do kapsy.

„Prosím tě, tys nějak zhubla, né?!“ Marta ji popadla do náručí a pevně stiskla. „Ukaž se mi, holka. No, nevypadáš nejlíp!“

Když Aneta před lety po studiích zakotvila v Praze, pracovaly s Martou ve stejné firmě, kde měly na starosti lidské zdroje. *Nejsme lidi, ale zdroje*, říkala Marta s despektem, když se probírala životopisy potencionálních zaměstnanců nebo zpracovávala podklady pro roční odměny. Aneta si jako nováček takové komentáře raději odpustila, ale Marta byla v té době už ostržilená harcovnice, která pro peprný komentář nešla daleko. A netýkalo se to jen práce. I když se jejich pro-

fesní cesty časem rozešly – *na tenhle blázinec se můžu zvyso-ka!* –, zůstaly v pravidelném kontaktu.

„Potřebuješ trochu slunka,“ zhodnotila věčně. „Jídlo, nebo sprcha? Nedoporučovala bych ti teď jít spát, je to krutý, ale rychleji se srovnáš.“

„Sprchu, prosím.“ Otrásla se při vzpomínce na toalety v letadle.

„Jasně. No tak pojď, je to trochu z ruky.“

Nastoupily do korábu silnic a vydaly se na cestu. Nejkrásnější na něm bylo, že měl klimatizaci. „To letiště mě teda dostalo, Marti. Pecka.“

„Je celkem nový, ale fakt nečekej, že je to tu pravidlem. V tomhle podnebí je otázka času, než půjdou fasády do kopru.“

„Tak to dusno je šílené, úplná prádelna.“

Aneta si připadala jako vesnický balík poprvé ve městě. Nebo v zahraničí. Jenže tenhle svět byl prostě něco úplně jiného, než na co mohla narazit při cestách po Evropě.

„Mazec to horko, co?“ usmívala se Marta za volantem. Zatím nebyl nijak velký provoz, a tak se mohla věnovat i hovoru.

„Smrťák. Jako kdybych vlezla do sauny. Nechápu, jak v tom můžeš existovat.“

„Horko těžko. Doslova. Hele, napořád tady snad nebudu.“

„Plánuješ další přesun?“ zamračila se Aneta. „Vydržíš ty vůbec někde dýl než rok? Jako vážně.“ Myslela to s nadsázkou, ve Vietnamu Marta už pobývala třetím rokem.

Čím víc se vzdalovaly od letiště, tím méně upraveně okolí působilo. Ten kontrast začal být viditelný už po pár kilometrech. Přesto se Aneta dokázala na chvíli myšlenkami odpoutat od nezvyklého prostředí a zabloudila v myšlenkách k počátkům jejich přátelství s Martou.

V době, kdy se poznaly, byla služebně starší kolegyně už jednou rozvedená matka dvou dětí. Zatímco první manžel skončil v propadlišti dějin, nadějný kandidát na číslo dvě pracoval pro ministerstvo zahraničních věcí, a když vycestoval do zahraničí, aby pracoval na české ambasádě v mongolském hlavním městě Ulánbátaru, Marta jej nepříliš ochotně následovala. Děti už měla z domu, mohla si to dovolit. Takhle spolu absolvovali ještě Thajsko, kde se vzali, a naposledy Vietnam. Zatímco zde Marta plnila funkci ambasádní manželky a sekretářky českého velvyslance, manžel reprezentoval tak čile, až následoval další rozvod. Tentokrát byla důvodem stěží zletilá Vietnamka. Od té doby jí Vietnam značně zhořkl. Když se emancipoval její druhý muž, rozhodla se Marta, že tudy cesta nevede. Třetím vyvoleným se stal německý podnikatel, který působil střídavě ve Vietnamu a Japonsku. Ten pro změnu preferoval kypré slovanské tvary a zrzka s alabastrovou pletí byla pro něj symbolem ženské krásy, což Martě bohatě postačovalo. Nadále tedy kvůli němu zůstávala v zemi, kde se v horkém podnebí zalykala a její bledá kůže většinu roku trpěla. A byla rozhodnutá se už nikdy neprovdát, což svému milému se vši láskou sdělila hned při první schůzce. *Za to papírování to nestojí*, spláchla jakoukoliv diskuzi na dané téma. V otázce manželství o iluze nenávratně přišla.

„Chystá se ten tvůj někam posunout?“

„Ty, už začíná myslet na důchod. No a já se postarám, aby ho chtěl trávit někde ve střední Evropě. Rajzování mám už dost, milá zlatá.“

„Rozumím.“ Pauza. „Vlastně ne. Nerozumím. Mít tyhle možnosti...“

„Ty přece máš možnosti. Kolik ti je? Třicet?“

„Třicet dva.“

„Jéje, to není žádnéj věk. Jseš ještě mladá žába, proboha!“

Aneta pokrčila rameny. „Ty víš, že Radim na cestování nikdy moc nebyl. Navíc těch peněz taky nebylo nazbyt. A z něčeho jsem žít musela, nemohla jsem prachy cpát do cestování.“ Takhle nahlas to znělo jako hromada výmluv. Pravdou ale zůstávalo, že jakmile se odstěhovala od rodičů, veškerá finanční podpora z jejich strany skončila takřka okamžitě. A finanční podpora byla také poslední pouto s nimi.

Marta chvíli mlčela, jako by zvažovala, zda má vůbec reagovat. „Já vím, holka. Hele, raděj mi řekni, jaká byla cesta.“

Na bezpečnější půdě se Aneta uvolnila a věnovala Martě šibalský úsměv. „Šlo to, jen jsem rozbitá jak hospodská židle. A ty záchody! Fakt tam lidi chtějí mít sex?“

„Nejspíš ne na těch od Aeroflotu,“ odtušila Marta pobaveně. Už se musela šoférování věnovat o poznání intenzivněji, čím více se blížily městu a doprava v okolí houstla.

„Cestou sem to zase docela házelo. Měli by nalívat sedativa, a ne víno.“

„To ještě celkem jde. Zažila jsem i to, že se někdo během letu při turbulenci podělal. Prostě to o dvě sedadla dál pustil do kalhot. Hrozný smrad. To bych ti nepřála.“

Aneta se zatvářila znechuceně, nechtěla si to ani představovat.

„Jo, a pobavilo mě, že Vietnamci se u nás fakt skvěle aklimatizovali. Po dosedu aplaus.“

„Ha! Jo, už jsem si taky všimla. Ještě tak se naučit, jak vystavit paragon...“ Mrskla po Anetě pátravým pohledem. „Oukej, už nebudu zlá. Tak se kochej, holka. Je to tu špinavý, smrdí to, ale je to exotika, tak nasávej.“

Aneta se opřela čelem o boční okýnko a vstřebávala dojmy, ale víceméně už teď jela na autopilota. Víčka jí padala sama od sebe a zdálo se, že jí někdo do očí hodil hrst štěpů.

Možná už byly v Hanoji, to nedokázala posoudit, ale zdálo se, že automobily, většinou stejné koráby jako Martino SUV, vytlačily skútry a motorky všech možných druhů a velikostí. Domy byly natěsnanější, podivně úzké a vytáhlé, některé zanedbané, ohryzané během času a živly, a jiné naopak až nevkusně vyšperkované. Naráz se to venku jen hemžilo lidmi. Na každém stavení byly hromady cedulí, jejichž význam Anetě nic neříkal. Chtěla si ten pohled vychutnávat, ale ani na to neměla dost energie. O nějakém focení nemohla být ani řeč.

Centrum města už bylo doslova a do písmene lidské mravenišť. Změť motorek, neustálého troubení, cinkání a zvonění, vrčení motorů, hlasy z tlampačů, pokřikování a pohvizdování. Kolem cest poházené odpadky, včetně krásně navázaných květinových pugétů, labyrinty uliček, obchodů, restaurací a kavárniček.

Hygienický standard nech doma, prohlásila Marta, když Aneta přijala její pozvání, a ona teď začala chápat proč.

Je to boží.

Začínala se těšit, až se dá dohromady a vyrazí prozkoumat tohle neuvěřitelné město.